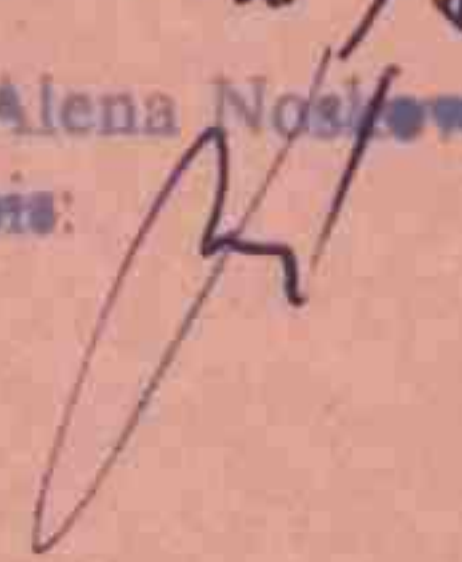

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze
ZRUŠEN STUPĚŇ UTAJENÍ
Důvod: 490/2000 - vbu / 80
PhDr. Alena Nosková
Datum: 5.6.04 Podpis:

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

98

Č. j.: inf. 03224 98
Počet listů: 10
Počet výtisků: 27
Den vydání: 3. prosince 1989

OBSAH

Poznatky o politické situaci dne 3.12.1989 ke 14,00 hodin

Hánský

Poznatky o politické situaci dne 3.12.1989 ke 14,00 hodin

Pro informaci byly využity poznatky jen části KV KSČ. Na některých krajských (městských) výborech KSČ pracovala přes sobotu a neděli pouze posílená politická služba. Politická situace nedoznala podstatných změn. Krajské výbory strany nemají poznatky, že by došlo k narušení klidu a pořádku. Stahování zbraní od jednotek LM probíhalo bez mimořádných událostí.

Podle informací oddělení stranické práce v průmyslu, dopravě, stavebnictví a obchodě ÚV KSČ probíhal sobotní provoz ve výrobních organizacích, na stavbách, v dopravě i obchodě normálně. V neděli se pracovalo na pracovištích s nepřetržitým provozem. Naprostá většina vedoucích hospodářských pracovníků za podpory stranických organizací usiluje o plynulý chod národního hospodářství.

V Severočeských hnědouhelných dolech chybělo dnes 1 700 vagónů. Neovlivňuje to provoz elektráren ani zásobování obyvatelstva uhlím. Elektrizační soustava pracuje normálně, bez regulace. Také plynárenský systém funguje dobře, i když nejsou zajišťovány plánované dodávky zemního plynu ze SSSR. Krytí spotřeby je řešeno zvýšeným čerpáním z podzemních zásobníků. Provoz v dopravě je normální, i když je stěžován nižšími venkovními teplotami, z důvodu mrazů, likvidace nehod apod. bylo odstaveno 106 vlaků. Také provoz městské dopravy v Praze je normální. V rámci předvánočního prodeje byly v neděli otevřeny obchodní domy a prodejny s průmyslovým zbožím.

Z důvodu inverze byl omezen provoz elektráren o 1 240 MW. Dodávky elektřiny budou v pondělí 4.12. v případě potřeby kryty ve špičce nasazením vodních elektráren.

Objevují se další tendence k desintegraci v některých státních podnicích (Sigma Olomouc, od Chepos Brno se chce oddělit závod Chotěboř). Množí se požadavky na odvolání ředitelů. Oddělení doporučuje, aby v této souvislosti vláda trvala na důsledném dodržování zákona o státním podniku.

Akční program strany je přijímán převážně pozitivně. Je oceňováno, že reaguje na současnou politickou situaci a vychází vstříc pracujícím. Kladně je přijímáno, že strana veřejně přiznala své chyby a nastupuje novou cestu. Na druhé straně zaznívají kritické připomínky k jeho rozvláčnosti, požaduje se vyšší stručnost a údernost.

V Severomoravském kraji jsou vyslovovány požadavky na takové strukturální a kádrové změny, které umožní kvalitní přípravu na mimořádné konference a sjezd. Do čela dát kádry, které chápou současnou pozici strany a na tomto základě jsou schopni stanovit správnou strategii a taktiku pro nejbližší období.

V Jihomoravském kraji byla na proběhlých městských konferencích KSČ v Tišnově, Ivančicích, Dubňanech vyslovena podpora akčnímu programu a vyjádřeny názory komunistů na řešení současné složité situace ve straně a společnosti. Například na konferenci v Ivančicích byl vyjádřen názor na změnu organizační struktury strany, a to formou ustavení uvolněného tajemníka pro dané místo s vytvořením desítkového systému. Požadováno bylo posunout věkovou hranici pro přijímání členů na 16 let, zrušit kandidátskou lhůtu, řešit výši příspěvků u dělníků se zachováním stávající stupnice u THP. Z konferencí vyplynulo, že je ochota plnit úkoly pod současným vedením strany.

Podle informací z krajů získává OF další pozice, zejména v podnicích. Trvá aktivita emisarů z řad herců. Například východočeský KV KSČ uvádí, že herci divadla Vítězného února Hradec Králové opakovaně vyjíždějí na vesnice. Snaha OF o proniknutí na venkov trvá i v Severočeském kraji. Prozatím se v tomto kraji nesečkala s většími úspěchy.

Vylepovány jsou nové plakáty. Například v Hodoníně (Jihomoravský kraj) jsou to od soboty 2.12. plakáty s náboženskou tematikou a s životopisem Komárka.

Trvá tlak OF na odvolání některých vedoucích pracovníků a to na všech stupních řízení. Nejčastěji je požadováno odstoupení vedení OV KSČ, zkompromitovaných členů a funkcionářů Federálního shromáždění a ústředního výboru strany.

Pokračuje difenčiace názorů mezi komunisty. Projevuje se to i na mimořádných schůzích ZO KSČ a stranických konferencích, jejichž zabezpečení věnují územní stranické orgány pozornost.

Některé ZO KSČ a stranické orgány však odmítají účast pracovníků aparátu a členů vyšších stranických orgánů na svých jednáních. Podle informace východočeského KV KSČ například nebyla vpuštěna na jednání konference ve Vebě Broumov s. Solničková, předsedkyně KKRK KSČ. Bylo jí sděleno, že "komunisté si projednávané otázky vyřeší i bez KV KSČ".

Poznatky západočeského KV KSČ ukazují na rozdílný průběh dosavadních jednání konferencí. Potvrzují polarizaci názorů i to, že ne všichni komunisté pochopili současný vývoj situace. U některých delegátů se projevíly tendence k rozbití jednání konference. Situaci se podařilo zvládnout ve prospěch akčního programu KSČ. Nové přístupy se do práce stranických orgánů prosazují jen pomalu. Například na všeplenární schůzi Západočeského KNV Plzeň kritizovali členové nekonkrétnost a "staré pojetí zprávy" CZV KSČ. V početné diskusi zazněla mj. nespoko-

jenost s prací MěV a KV KSČ. Vysloveny byly i náměty ke zvýšení akceschopnosti CZV a ZO KSČ. Zdůrazněna byla nutnost každodenní práce dokazovat opodstatněnost existence ZO KSČ. Nový CZV byl zvolen z více kandidátů.

Nejednota mezi komunisty, někde i nevraživost a vzájemné vyčítání si chyb se projevuje i v Severomoravském kraji. Jsou požadavky, aby proběhly nové volby výborů ZO KSČ a delegátů na konference. Někteří znovu předkládají návrhy na organizování přímých voleb delegátů na mimořádný sjezd. Zaznívají i návrhy, že by základní organizace měly "odejít ze závodů", soustředit se na práci v místech. Diskuse probíhají i mezi pracovníky aparátu OV A KV KSČ. Někteří se obávají o svou budoucnost, že se ÚV KSČ o aparát nepostará.

Severomoravský KV KSČ provedl změny v organizaci práce aparátu. Vše je podřízeno zvýšení jeho osobního styku s pracovními a občanskými kolektivy.

Ve Středoslovenském kraji se uskutečnily celookresní aktivity předsedů zaměřené na přípravu mimořádných členských schůzí a stranických konferencí. Například v okrese Martin byly předsedové seznámeni s kádrovou přípravou okresní konference a návrhem akčního programu okresní organizace KSS. Ve více diskusních vystoupeních zazněl požadavek co nejdříve zahájit stranické šetření s těmi funkcionáři, kteří způsobili současnou krizi ve straně.

Pokračuje i odevzdávání členských legitimací členy strany. Například v ZŤS Trstená (Středoslovenský kraj) odevzdalo legitimace již 50 komunistů, v ZŤS Námestovo 15 členů strany. Přitom je zde předpoklad, že ze strany odejde až 50 % členské základny. V obou podnicích se projevuje silný tlak na zrušení CZV KSS.

Na celozávodní konferenci KSČ na Ministerstvu průmyslu ČSR bylo v diskusi navrhováno zvážit účelnost ponechání ZO KSČ na pracovištích. Požadován byl odchod z funkcí všech, kteří se zkompromitovali. Zazněl i požadavek na radikální snížení aparátu strany. Náměstek ministra s. Vrba v diskusi uvedl, že je nutno vyjasnit, co je to socialismus. Doporučil učit se a přebírat zkušenosti od těch, "kdo jsou dále a kdo to dělá dobře (NSR, Japonsko, USA)". S. Ježek, pracovník odboru KPÚ doporučoval zrušit ÚV KSS a Výbor pro stranickou práci v ČSR. Uvedl, že projevy s. Urbánka jsou v rozporu s tím, co nedávno uváděl na aktivu Ministerstva průmyslu ČSR (např. že se nebude měnit politický systém, že nebudeme diskutovat s nelegálními strukturami atd.). Ministr s. Hojer označil za hlavní požadavek plnění hospodářských úkolů. Politické strany a iniciativy by podle jeho názoru neměly působit na pracovištích. Je však třeba propracovat takový systém, aby se komunisté z pracovišť mohli scházet.

Na aktivu komunistů Čs. aerolinií (za účasti 108 z 1 081 pozvaných) bylo mj. doporučováno snížit výši členských příspěvků a jejich část ponechávat CZV a ZO KSČ.

Podle poznatků jsou rozdílné reagence milicionářů na rozkaz ke stažení zbraní od jednotek LM. V některých jednotkách toto opatření přivítali, protože v současné době došlo k faktickému rozpadu jejich členské základny. Naproti tomu se s předáním zbraní jen velmi těžce vyrovnávají starší členové LM. Poukazují na to, že jim je dala dělnická třída, jejíž zájmy vždy hájili. Jednotka LM dolu Ostrava, závod Petr Bezruč (Severomoravsk kraj) informuje, že rozkaz splní. Milicionáři však nevěří, že zbraně dostanou zpět dělníci. Rozhodnutí bylo učiněno bez nich. I v některých dalších podnicích Severomoravského kraje se prohlubuje pesimismus milicionářů. Projevuje se i nedůvěra k ÚV KSČ. V souvislosti s prohlášením soudruha Urbánka z 28.11., kdy uvedl, že o rozpuštění Lidových milicí nebudeme jednat. Někteří se ptají, proč ÚV KSČ později rozhodl jinak.

Na základě poznatků získaných při odevzdávání zbraní očekává středoslovenský KV KSČ, že většina závodních jednotek se zřejmě rozpadne. Ohlas ukazuje, že dosavadní členové odmítnou pracovat v jednotkách Lidových milicí řízených CO.

Politická situace v ČSLA je charakterizována odpovědným plněním úkolů bojové a politické přípravy, zklidněním atmosféry ve vojenských kolektivech, kromě VPA KG, kde se projevují obavy posluchačů o další perspektivu.

První ohlasy na zveřejněný návrh akčního programu KSČ jsou pozitivní. Převládá přesvědčení, že program je reálným a správným východiskem ze současné politické krize. Politické orgány sjednocují postup stranického aktivu a politických pracovníků v práci s tímto dokumentem, důraz je kladen na přípravu členských schůzí ZO KSČ a stanovení konkrétních úkolů do období konání mimořádného sjezdu.

U vojáků základní služby je zaznamenán určitý pokles zájmu o vnitropolitické dění pramenící z rozpornosti, velkého množství informací a složité orientace v nich. Kritizují televizi, že neoprávněně mění program a nahrazuje ho besedami s různými "zkrachovanci".

Vojáci z povolání i nadále ve většině stojí za politikou strany a s netrpělivostí očekávají návrhy na složení nové federální vlády. V průběhu včerejšího dne (2.12.) byla i nadále vyjadřována podpora prezidentu republiky, generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ i ministru národní obrany.

Negativní jevy a jednotlivá upozornění z ČSLA :

- dne 2.12. v 19,30 se pokusila proniknout do střeženého objektu v Janovicích neznámá osoba. Po vyzvání a výstražném výstřelu utekla. Šetří komise velitele motostřelecké divize.

- Ve Vysoké vojenské škole pozemního vojska se projevil názor, že krizové období je potřeba přehodnotit a zaujmout k němu stanovisko i velením ČSLA.
- Jsou obavy z účasti Valtra Komárka v nově rekonstruované vládě. Jsou odsuzovány jeho výpady vůči ČSLA a SNB.
- Příslušníci štábní čety jednotky Čs. letectva - absolventi VKVŠ zhotovili nástěnku, na které zveřejnili program OF. Na fond OF zaslali 360.- Kčs. Velitelé a politické orgány s nimi pracují.
- V Liberci byl vyvíjen nátlak a vyhrožováno ze strany prozatimní ředitelky divadla veliteli posádky. Nutila jej, aby posílal vojáky na akce pořádané OF v městském divadle.
- Dne 2.12. volal na HPS ČSLA představitel hnutí Veřejnost proti násilí herec Milan Kňážko, který oznámil, že "ze spolehlivých zdrojů má informace o přesunech většího množství techniky směrem k Bratislavě". Frekvence obdobných dotazů se zvyšovala, a tak po domluvě s GŠ ČSLA, hlavním štábem LM a s. Mohoritou byla veřejnost seznámena s důvodem tohoto pohybu.

Jednotlivá upozornění

- Podle poznatků západočeského KV KSČ někteří občané doporučují, aby v tělovýchově a zejména v kultuře byl uplatněn princip samofinancování obdobně jako v podnikové sféře.
- Anonymním telefonátem je ÚV KSČ upozorňován, že někteří studenti dálkově studující na Vysokou školu zemědělskou v Praze - Suchdole nesouhlasí se studentskou stávkou. Ze strany stávkových výborů je však na ně činěn nátlak a je jim vyhrožováno.

- OV KSČ Praha - východ (Středočeský kraj) ve své informaci uvádí : "Byla nám doručena informace, že představitel studentů Ivan Mejstřík je velmi slabým studentem s prospěchovými problémy. Závažné je, že na 7. celostátní vysokoškolské konferenci SSM vystupoval pod cizím jménem s cizím mandátem a byl konferencí odhalen. Dle informací z řad studentů inklinuje k fašistické ideologii.
- V noci na 3.12. byl na ÚV KSČ doručen otevřený dopis OF z Fakultní Thomayerovy nemocnice žádající veřejné jmenování osob odpovědných za zásah proti studentské manifestaci 17.11.1989 jako podmínku k ukončení stávky studentů (viz příloha).
- Dne 2.12. se setkal člen Demokratického fóra komunistů s prvním radou velvyslanectví USA. Z jednání vyplynulo, že vláda USA uznává existenci fóra. Dohodli se na společném vystoupení v televizi (v ČSSR i USA). Američané mají zájem, aby vývoj událostí u nás probíhal v klidu. Ukazuje se, že mají zkreslené představy o Komárkovi a Klausovi.

O t e v ř e n ý d o p i s

Prezidentovi ČSSR
Vládě ČSSR
Ministerstvu vnitra ČSSR
ÚV KSČ
Městskému výboru KSČ

Čtrnáct dní po brutálním zásahu proti studentské manifestaci 17. listopadu 1989 dosud nebyl splněn požadavek studentů, za který se plně staví celý národ, jak ukázala generální stávka: jmenovitě zveřejnění a potrestání osob přímo i nepřímo odpovědných.

Zadržování této informace kompetentními osobami je základní příčinou stále se prohlubující společenské krize.

Žádáme proto důrazně, aby některý z odpovědných činitelů (prezident republiky, předseda vlády, bývalý i současný tajemník ÚV KSČ, ministr vnitra ČSR) veřejně vystoupil a jmenoval osoby přímo i nepřímo odpovědné.

Jako pracovníci ve zdravotnictví se obracíme na členy vlády ČSSR i ÚV KSČ a naléhavě je vyzýváme, aby urychleným a důsledným splněním těchto požadavků umožnili ukončení stávky, která svou psychickou i fyzickou náročností přímo ohrožuje zdraví našich studentů.

Praha, 1. 12. 1989

mluvčí Občanského fóra
Fakultní Thomayerovy nemocnice
Institutu klinické a experimentální
medicíny

Na vědomí: Studentskému stávkovému výboru
Občanskému fóru
Hercům pražských divadel
Čs. televizi
Čs. rozhlasu